

Силабус
навчальної дисципліни
Право інтелектуальної власності
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма Право
Спеціальність D8 Право
Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право
Рівень вищої освіти другий (магістратура)

Викладач (і)	Дудорова Катерина Борисівна
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/gef/structure-gef/kaf-pravo/composition-kaf-pravo/dudorova/
Контактний тел.	+38066-966-29-25
Е-mail викладача:	k.b.dudorova@gmail.com
Графік консультацій	Консультації проводяться з використанням дистанційних технологій, а також у режимі on-line за потреби з студентами

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
6/ 180	20	20	140	екзамен

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: авторське право, винаходи, інтелектуальна власність, майнові права, особисті немайнові права, недобросовісна конкуренція, патентне право, піратство, плагіат, промисловий зразок, суміжні права, твір, торговельна марка.

Мета та предмет курсу: Метою є підготовка магістрів зі спеціальності «Право» для роботи у практичній сфері. Викладання дисципліни передбачає, що здобувач повинен отримати та засвоїти знання про засади права інтелектуальної власності та систему правової охорони результатів інтелектуальної, творчої діяльності; вміти самостійно аналізувати законодавче оформлення відносин інтелектуальної власності, оволодіти навичками практичного застосування засобів здійснення та захисту прав інтелектуальної власності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є норми цивільного права, що регулюють особисті немайнові та майнові відносини у сфері інтелектуальної власності; практика застосування норм цивільного, адміністративного, кримінального права щодо захисту прав інтелектуальної власності; основні положення правової доктрини.

Компетентності та програмні результати навчання:

№	Програмні компетентності	Компетентності	Результати навчання
1	Загальні	ЗК2.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК3.Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПРН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. ПРН5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

			<p>ПРН6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.</p> <p>ПРН 10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології.</p> <p>ПРН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.</p> <p>ПРН15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.</p>
2	Фахові	<p>СК7.Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: цивільне і процесуальне право.</p> <p>СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .</p> <p>СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.</p>	<p>ПРН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.</p> <p>ПРН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.</p> <p>ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.</p> <p>ПРН 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.</p> <p>ПРН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.</p>

Зміст курсу:

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Загальні положення про інтелектуальну власність.

Поняття, джерела та зміст права інтелектуальної власності.

Поняття інтелектуальної власності. Об'єкти та суб'єкти інтелектуальної власності. Система права інтелектуальної власності. Джерела правового регулювання в Україні. Особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності. Строки дії прав.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Економіко-правові засади інтелектуальної власності. Система правової охорони та захисту результатів інтелектуальної, творчої діяльності в Україні.

Економічне значення інтелектуальної власності. Комерціалізація об'єктів ІВ. Державна система охорони ІВ в Україні. Органи, що здійснюють захист прав ІВ. Способи захисту прав інтелектуальної власності. Відповідальність за порушення прав ІВ.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Право інтелектуальної власності на літературний, художній та інший твір (авторське право). Суміжні права.

Поняття авторського права. Об'єкти авторського права. Суб'єкти авторського права. Особисті немайнові та майнові права автора. Суміжні права: поняття та види. Захист авторського та суміжних прав.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок.

Поняття винаходу та корисної моделі. Умови патентоздатності. Промисловий зразок: поняття та правова охорона. Порядок отримання охоронного документу. Захист прав на винаходи, корисні моделі, промисловий зразок.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. Право інтелектуальної власності на торгівельну марку. Право інтелектуальної власності на комерційне найменування. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення.

Торгівельна марка: поняття, види та функції. Реєстрація прав на торгівельну марку. Поняття комерційного найменування. Правовий режим комерційного найменування. Поняття географічного зазначення. Умови надання правової охорони. Реєстрація географічного зазначення. Захист прав на засоби індивідуалізації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. Комерційна таємниця як об'єкт інтелектуальної власності. Протидія недобросовісній конкуренції у сфері інтелектуальної власності.

Поняття комерційної таємниці. Ознаки та склад інформації, що становить комерційну таємницю. Правовий режим захисту комерційної таємниці. Поняття недобросовісної конкуренції. Форми недобросовісної конкуренції. Захист від недобросовісної конкуренції.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 7. Правова охорона наукових відкриттів.

Поняття наукового відкриття. Ознака та критерії відкриття. Суб'єкти прав на відкриття. Порядок визнання відкриття. Особливості правової охорони. Значення відкриттів у науці та суспільстві.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 8. Права на раціоналізаторські пропозиції.

Поняття раціоналізаторської пропозиції. Умови визнання пропозиції раціоналізаторською. Суб'єкт права. Порядок подання та розгляду пропозицій. Права та винагорода авторів. Захист прав раціоналізаторів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 9. Право інтелектуальної власності на сорти рослин і породи тварин.

Поняття сортів рослин і порід тварин як об'єктів ІВ. Умови надання правової охорони. Реєстрація прав. Суб'єкти прав ІВ. Строки охорони прав. Захист прав на ці об'єкти.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 10. Договори у сфері інтелектуальної власності.

Поняття договору у сфері ІВ. Ліцензійні договори. Договори про передачу майнових прав. Договір комерційної концесії (франчайзінг). Укладання, зміна та припинення договорів. Відповідальність сторін у сфері ІВ.

Методи навчання: *Лекція* - це метод, за допомогою якого викладач у словесній формі розкриває сутність наукових понять, явищ, процесів, логічно пов'язаних, об'єднаних загальною темою. При проведенні лекції викладач використовує бесіду, розповідь, пояснення.

Бесіда передбачає використання попереднього досвіду студентів з певної галузі знань і на основі цього приведення їх за допомогою діалогу до усвідомлення нових явищ, понять або відтворення вже наявних.

Розповідь – це метод навчання, який передбачає оповідну, описову форму розкриття навчального матеріалу з метою спонукання студентів до створення в уяві певного образу.

Пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого викладач розкриває сутність певного явища, закону, процесу. Він ґрунтується не стільки на уяві, скільки на логічному мисленні з використанням попереднього досвіду студентів.

Практична робота – метод навчання, який спрямований на використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Своєчасне виконання практичних завдань та самостійної роботи є обов'язковим. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання тем курсу, що були пропущені або не підготовлені, відбувається на консультаціях згідно графіку.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання норм академічної доброчесності є загальною вимогою для студентів БДПУ згідно з Положенням про академічну доброчесність у БДПУ. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. При повторних порушеннях, беручи до уваги моральний аспект проблеми, до студента можуть бути застосовані дисциплінарні заходи. При виконанні письмових робіт не допустимим є порушення академічної доброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботах є підставою для їх незарахування викладачем. Списування під час підсумкового контролю знань заборонені. Здобувачі освіти, які отримали незадовільну підсумкову оцінку мають право на перескладання у встановлені терміни.

Політика щодо використання штучного інтелекту. У рамках курсу "Освітнє законодавство у діяльності педагога", ви можете відповідально використовувати інструменти штучного інтелекту (ШІ) для підвищення ефективності навчання, наприклад, для попереднього структурування навчальних матеріалів, підтримки мовних компетентностей або пошуку та узагальнення великих обсягів інформації з нормативно-правових актів. З огляду на специфіку освітнього законодавства, ви зобов'язані здійснювати критичну верифікацію всіх згенерованих ШІ виходів, особливо щодо цитувань та правових положень, оскільки системи ГШІ можуть генерувати недостовірні факти або вигадані посилання ("галюцинації"), що є неприпустимим у сфері професійної юридичної відповідальності. Наголошую, що основним принципом є повна прозорість: у всіх позааудиторних письмових роботах необхідно обов'язково розкривати внесок ШІ, використовуючи стандарт GAIDeT, зазначаючи інструмент та делеговані завдання; при цьому відповідальність за зміст та академічну доброчесність роботи завжди несе лише здобувач. Ми заохочуємо вас інтегрувати ці технології для формування ШІ-грамотності,

але кінцеве оцінювання завжди базуватиметься на демонстрації вашої індивідуальної здатності до аналізу та застосування освітнього законодавства.

Політика щодо відвідування. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекційні та практичні заняття курсу. За об'єктивних причин (хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: Вивчення курсу передбачає використання ТЗН (мультимедійний проектор, екран, ноутбук тощо), офіційних каналів зв'язку (Viber, Google, Zoom електронна пошта тощо) та освітніх платформ (MOODLE та ін.).

Система оцінювання та вимоги:

Оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролю. Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних під час поточного та підсумкового контролю і максимально складає 100 балів.

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять. При оцінюванні на практичних заняттях враховується активність студентів, відповіді на питання, обговорення дискусійних та додаткових питань, виконання практичних завдань та самостійної роботи.

Підсумковий контроль відбувається у формі заліку.

Максимальна оцінка навчальних досягнень здобувача

1. Максимальна сума балів поточного контролю (практичні та самостійні роботи) – 50 балів.
2. Максимальна сума балів підсумкового контролю (екзамен) – 50 балів.
3. Максимальна сума балів за навчальну дисципліну (підсумкове оцінювання) – 100 балів (за університетською шкалою та шкалою ЄКТС).

Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти застосовується внутрішня університетська шкала. Мінімальний пороговий рівень оцінки з освітньої компоненти є єдиним в Університеті, не залежить від форм і методів оцінювання, складає 50 балів.

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Базова:

1. Інтелектуальне право України / за заг. ред. проф. О.С.Яворської. Тернопіль: Підручники і посібники. 2016 р. 608 с.
2. Інтелектуальна власність та патентознавство : підручник / Н. О. Білоусова, Н. В. Гаврушкевич, М. А. Данильченко та ін. : за ред. проф. П. М. Цибульова та доц. А. С. Ромашко. – Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. – 374 с.
3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квітня 2001 року № 2341-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07 грудня 1984 № 8073-X URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
5. Право інтелектуальної власності: Академічний курс: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре». 2007. 570 с.
6. Право інтелектуальної власності: Підручник. – Вид. 2, змін. і доп. / О. П. Світличний. – К.: НУБіП України, 2016. – 355 с.
7. Право інтелектуальної власності: підручник // [О. І. Харитонов, Є. О. Харитонов, Т. С. Ківалова, В. С. Дмитришин, О. О. Кулініч, Л. Д. Романадзе та ін.] за заг. ред. О. І. Харитонові. К.: Юрінком Інтер, 2020. – 540 с.
8. Право інтелектуальної власності : навч.- метод. посіб. / О. І. Чепис, С. Б. Булеца, Р. Б. Олійник та ін. — Ужгород : Говерла, 2023. — 52 с.
9. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 01 грудня 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>
10. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі. Закон України в редакції від 1 червня 2000 р. №3687-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>
11. Про охорону прав на промислові зразки. Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3688-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text>
12. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг. Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3689-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>
13. Про охорону прав на зазначення походження товарів: Закон України від 16 червня 1999 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
14. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Ратифіковано із заявою Законом [№ 1678-VII від 16.09.2014](#)}. Глава 9 (Інтелектуальна власність) .URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Tex
15. Цивільний кодекс України: Закон України від 16. 01. 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/435-15>.

Додаткова:

16. Борівська В., Міхайліна Т. Правовий режим вебсайту та його складників як об'єктів інтелектуальної власності *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 4. С.5–9. URL:<http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/4/2.pdf>
17. Венедіктова І. Авторське право на елементи літературного твору у комп'ютерній відеогрі. *Право України*. 2018. № 1. С. 91 – 102.
18. Дорошенко О., Тарасенко Л. Право sui generis на неоригінальні об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою: новели правового регулювання. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2023. № 3. С. 87–96.
19. Дудорова К. Комп'ютерна програма як об'єкт права інтелектуальної власності // Правове забезпечення розвитку ринкової економіки в Україні. Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. «Азовські правові читання - 2018» (Бердянськ, 17-18 травня 2018 р.). Бердянськ: ТОВ «Модем-1». 2018. С. 113-116
20. Дудорова К. Деякі аспекти цивільно-правового захисту авторських прав на твори, розміщені в мережі Інтернет // «Азовські правові читання»: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Бердянськ, 17-18 травня 2019 р. Бердянськ: ТОВ «Модем-1». 2019. С. 56-60.
21. Дудорова К.Б. Авторське право на твори, створені науково-педагогічними працівниками за допомогою Chat GPT. *Професійний розвиток: методологічна основа та інноваційні технології: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації*, 1 січня – 11 лютого 2024 року. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 75 – 78.
22. Жилінкова О. Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності у сфері інформаційних технологій. *Право України*. 2018. № 1. С. 137 — 144
23. Кібець Є. Поняття товару, що містить дизайнерське рішення, у системі транскордонної охорони інтелектуальних прав *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 3. С.25–31. URL:<http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/3/5.pdf>
24. Кохановська О. Імперативні, диспозитивні та інші види норм права інтелектуальної власності у чинному і оновленому ЦК України, практика їх застосування в умовах сучасного інформаційного суспільства. Цивілістична платформа : наук. юрид. журн. / редкол.: Б. Карнаух (гол. ред.) та ін. – Харків : ГО «Цивілістична платформа», 2026. – № 1 (8) С.5 – 24.
25. Колісник А.С. Сучасні проблеми захисту прав інтелектуальної власності (на основі судової практики). *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Серія Право. 2023. Вип. 78. С. 192 – 197.
26. Кройтор В.А., Садикова Я.М. Збалансованість інтересів як принцип сучасного правового регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 1. С. 100 – 102. URL: http://lsej.org.ua/1_2022/22.pdf
27. Павлюк О. Критерії охороноздатності об'єктів авторського права, створених із використанням технологій штучного інтелекту: міжнародно-правовий досвід *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 6. С.59–64. URL:<http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/6/9.pdf>

28.Петренко С.Про творчість та оригінальність в авторському праві через призму судової експертизи. Цивілістична платформа : наук. юрид. журн. / редкол.: Б. Карнаух (гол. ред.) та ін. – Харків : ГО «Цивілістична платформа», 2026. – № 1 (8) С.113 – 122.

29. Силкіна А. Способи захисту телеформату у праві інтелектуальної власності *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 3. С.60–64. URL:<http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2021/3/11.pdf>

30. Тарасенко Л. Порядок припинення порушень авторського права з використанням мережі інтернет: новації правового регулювання. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2023. Випуск 76. С. 89–99

31. Чапля М. Скасування патентів на COVID-вакцини вб'є інновацію в світі. LexInform.17.05.2021.URL:<https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/skasuvannya-patentiv-na-covid-vaktsyny-vb-ye-innovatsiyu-v-sviti/>

32. Штефан А. Об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою (штучним інтелектом) без безпосередньої участі людини: перший світовий досвід правової охорони. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2023. № 1-2. С. 75–85.

33. Яворська О. Охорона авторських і суміжних прав у разі їх порушення з використанням мережі Інтернет. *Право України*. 2018. № 1. С. 81 – 90.

34. Яворська О. Захист авторських/суміжних прав у разі створення загрози їх порушення: теоретико-прикладні питання. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2023. Випуск 76. С. 81–88.

35. Ярмак А., Попов М.Навчання штучного інтелекту та авторське право: де провести межу? Цивілістична платформа : наук. юрид. журн. / редкол.: Б. Карнаух (гол. ред.) та ін. – Харків : ГО «Цивілістична платформа», 2026. – № 1 (8) С.52 – 88.

Інтернет-ресурси:

36.Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://rada.gov.ua>

37.Інформаційно-пошукова система «Законодавство України»: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>

38.Офіційний сайт Верховного Суду. URL: www.scourt.gov.ua/

39.Єдиний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua>

40.Офіційний сайт Європейського суду з прав людини (головна сторінка): URL: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>

41.Сайт Європейського суду з прав людини. URL: <https://hudoc.echr.coe.int>

42.Сайт «Практика ЄСПЛ. Український аспект» \ \ <https://www.echr.com.ua>

43.Практика Європейського суду з прав людини. Рішення. Коментарі. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/b126>

44.<http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал (Кабінет Міністрів України)

45.<http://www.minjust.gov.ua> – Міністерство юстиції України

46.<http://www.uamedia.visti.net/golos> - Газета «Голос України»

47.<http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського

48.<http://www.rada.kiev.ua> – Бібліотека Верховної Ради України

49. <http://www.scilib.univ.kiev.ua> – бібліотека Київського національного університету ім. Тараса Шевченка
50. <http://www.ukma.kiev.ua> – наукова бібліотека Національного університету Києво-Могилянська академія
51. <http://www.nbuu.gov.ua/e-journals/FP/index.htm> – Форум права (електронне наукове фахове видання).
52. <http://www.pravo.biz.ua> - Електронна бібліотека з правознавства
53. <http://www.chitalka.info> - Електронні підручники он-лайн/ Право
54. <http://www.yurpraktika.com> - Газета «Юридическая практика»
55. http://www.yurincom.com/ua/legal_bulletin_of_Ukraine - Газета «Юридичний Вісник України»
56. http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Pgip/index.html - Науковий фаховий журнал «Підприємництво, господарство і право»
57. http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Advokat/index.html - Науковий журнал «Адвокат»
58. <http://www.eurocourt.pravo.ua.com.ua> - Електронний журнал «Європейський суд з прав людини: судова практика»
59. <https://inprojournal.org/mainpage/>- журнал «Теорія і практика інтелектуальної власності»
60. <http://www.pravo.ua.com.ua> - Юридичний журнал «Право України».